

Vlaams
Parlement

ingediend op **237** (2019-2020) – Nr. 6
26 mei 2020 (2019-2020)

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
uitgebracht door Koen Daniëls

over het voorstel van decreet

van Carina Van Cauter, Lorin Parys, Katrien Schryvers,
Katja Verheyen, Maaïke De Rudder en Sarah Smeyers

tot wijziging van het decreet van 12 juli 2013
betreffende de integrale jeugdhulp

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding:

Voorzitter: Stefaan Sintobin.

Vaste leden:

Koen Daniëls, Lorin Parys, Elke Sleurs, Tine van der Vloet, Katja Verheyen;
Immanuel De Reuse, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters;
Maaïke De Rudder, Katrien Schryvers;
Freya Saeys, Maurits Vande Reyde;
Ann De Martelaer, Celia Groothedde;
Freya Van den Bossche.

Plaatsvervangers:

Allessia Claes, Piet De Bruyn, Freya Perdaens, Sarah Smeyers, Annabel Tavernier;
Yves Buysse, Ilse Malfroot, Frieda Verougstraete-Deschacht;
Vera Jans, Kurt Vanryckeghem;
Gwenny De Vroe, Sihame El Kaouakibi;
Johan Danen, Jeremie Vaneekhout;
Conner Rousseau.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

Documenten in het dossier:

237 (2019-2020) – Nr. 1: Voorstel van decreet
– Nr. 2 t.e.m. 5: Amendementen

INHOUD

1. Toelichting door Carina Van Cauter	4
2. Algemene bespreking	5
3. Artikelsgewijze bespreking	6
4. Stemming over het geheel	7
Tekst aangenomen door de commissie.....	8

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding besprak het voorstel van decreet tot wijziging van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp op 29 april en 19 mei 2020.

Op dit voorstel van decreet werden er vier amendementen ingediend. Ze zijn gepubliceerd als *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 237/2, 3, 4 en 5.

(Tijdens de commissievergadering waren alleen de commissievoorzitter en commissiesecretaris fysiek in de commissiezaal aanwezig. De vaste leden, plaatsvervangende leden en de toegevoegde leden van de commissie kregen de mogelijkheid om online aan de vergadering deel te nemen via het platform Zoom. Andere volksvertegenwoordigers konden alleen na motivering online aan de vergadering deelnemen.)

1. Toelichting door Carina Van Cauter

Carina Van Cauter zegt dat artikel 54 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp bepaalt dat een jeugdrechter die kennis heeft van een verontrustende situatie, op vordering van het Openbaar Ministerie en onder strikte voorwaarden, een gerechtelijke maatregel kan opleggen. De dringende en noodzakelijke voorwaarden zijn bepaald in artikel 47. Als dergelijke gerechtelijke maatregel opgelegd is, is het aan de sociale dienst om met de betrokkenen op zoek te gaan naar mogelijkheden voor vrijwillige jeugdhulpverlening. Als jeugdhulpverlening op vrijwillige basis georganiseerd is, deelt de sociale dienst de datum van overname door de jeugdhulp mee aan jeugdrechter en Openbaar Ministerie, waarna de jeugdrechter uiterlijk de werkdag na de mededeling van die datum, de door hem bevolen maatregel intrekt.

In een arrest van 29 augustus 2019 bepaalt het Grondwettelijke Hof dat artikel 54, in combinatie met artikel 47, 2°, ongrondwettelijk is. Hoewel de intrekking van een gerechtelijke maatregel net als het opleggen ervan aan de persoonlijke situatie van de minderjarige en zijn leefomgeving raakt en nadelig kan zijn voor hun belangen, heeft de decreetgever daarvoor geen inhoudelijke en procedurele waarborgen. Het Hof refereert aan het feit dat de jeugdrechter verplicht is om, na de mededeling van de sociale dienst, de door hem genomen beschermingsmaatregel in te trekken, zonder dat hij kan oordelen of die intrekking in het belang van de minderjarige is en zonder dat voor de betrokkenen een toegang tot de jeugdrechter openstaat waarbij over die rechterlijke beslissing een debat op tegenspraak kan worden gevoerd en de minderjarige, zijn ouders, het Openbaar Ministerie en andere belanghebbenden kunnen worden gehoord.

Om die redenen stellen de indieners voor om artikel 54 te wijzigen. Als de sociale dienst samen met de betrokkenen vaststelt dat vrijwillige hulpverlening mogelijk is, deelt hij dat onverwijld mee aan het Openbaar Ministerie, dat de zaak onmiddellijk aanhangig maakt bij de jeugdrechter. De jeugdrechter beslist dan, na het Openbaar Ministerie, de sociale dienst, de minderjarige, de ouders of opvoedingsverantwoordelijken te hebben gehoord. De jeugdrechter oordeelt in het belang van de minderjarige of jeugdhulpverlening op vrijwillige basis mogelijk is. Zo ja, trekt hij de gerechtelijke maatregel in. De minderjarige, de ouders of opvoedingsverantwoordelijke en het Openbaar Ministerie kunnen beroep aantekenen tegen de besliste maatregelen. Als er geen jeugdhulpverlening kan worden georganiseerd, blijft de geldende regeling van kracht: de sociale dienst meldt dat onverwijld aan het Openbaar Ministerie en de jeugdrechter, die handelen alsof de gerechtelijke maatregel is opgelegd na een vordering als vermeld in artikel 47, 1°.

2. Algemene bespreking

Lorin Parys is het eens met het Grondwettelijk Hof dat het oorspronkelijke artikel op gespannen voet staat met de Grondwet. Met de voorgestelde wijziging kan de jeugdrechter toetsen of het voorstel van de sociale dienst vrijwillig is en in het belang van de minderjarige, en er een tegensprekelijk debat over houden met alle betrokkenen of hen horen. Daarnaast krijgen de minderjarige en het Openbaar Ministerie de mogelijkheid om beroep aan te tekenen tegen de intrekking van de maatregel.

Lise Vandecasteele wijst erop dat na een voorstel voor vrijwillige hulpverlening het Openbaar Ministerie de zaak onverwijld aanhangig moet maken bij de jeugdrechter, terwijl de zaak al aanhangig is. Die formulering kan voor onduidelijkheid zorgen. Ze stelt voor die zin te schrappen of te vervangen door de formulering waaruit blijkt dat het Openbaar Ministerie de jeugdrechter “opnieuw vat”.

Suzy Wouters acht in verontrustende situaties de veiligheid en de belangen van de minderjarige doorslaggevend. De decreetswijziging biedt hiervoor extra waarborgen. Aangezien de beslissing van de jeugdrechter een enorme impact heeft op het leven van de betrokkenen, is het zeker nodig dat ze inspraak hebben. Vlaams Belang ziet geen enkele reden om het nieuwe artikel niet goed te keuren. Ze wijst echter op een discrepantie tussen toelichting en decreetstekst: in het voorstel ontbreekt het woord “vrijwillig” in de voorlaatste paragraaf. Er staat immers “als er geen jeugdhulpverlening kan worden georganiseerd” terwijl dat hoort te zijn “als er geen vrijwillige jeugdhulpverlening kan worden georganiseerd”.

Ook *Katrien Schryvers* acht deze decreetswijziging nodig. De jeugdrechter moet immers toetsen of de voorgestelde vrijwillige jeugdhulp in het belang is van de minderjarige en de betrokkenen horen. Als de sociale dienst vaststelt dat vrijwillige hulp mogelijk is, wordt dat onverwijld meegedeeld aan het Openbaar Ministerie dat de zaak opnieuw aanhangig maakt bij de jeugdrechter. Ze acht het voldoende duidelijk dat het niet gaat om een nieuw dossier. Ze vraagt voorts de vijfde alinea van het nieuwe artikel 54 samen te lezen met de vierde waardoor duidelijk wordt dat beide over vrijwillige hulpverlening gaan.

Celia Groothedde verwijst naar haar eerste vraag om uitleg aan toenmalig minister Jo Vandeurzen over recente uitspraken van het Grondwettelijk Hof rond de ongrondwettelijkheid van het decreet Integrale Jeugdhulp (*Hand. VI.Parl. 2019-20, nr. C2*). Eigenlijk ziet ze een slingerbeweging in de manier waarop jeugdhulp gepercipieerd wordt. Dit is niet enkel een rechtzetting maar ook een morele afweging over vrijwilligheid. Groen is het eens met de wijziging maar zal niet nalaten bij volgende besprekingen de bredere context te betrekken.

Carina Van Cauter begrijpt dat iedereen het eens is met de doelstelling van het voorstel van decreet. Ze is bereid de twee opmerkingen in een amendement te gieten. Het klopt dat, gezien de blijvende saisine, er geen nieuwe aanhangigmaking nodig is maar enkel een nieuwe vaststelling. Het spreekt voor zich dat het in dit voorstel van decreet steeds gaat over de vrijwillige jeugdhulpverlening, maar dat woord kan ook toegevoegd worden in de voorlaatste paragraaf van het nieuwe artikel 54. Ze stelt dan ook voor de stemming uit te stellen en in een volgende vergadering op deze twee punten terug te komen. Terzijde meldt ze dat in het legistische advies van het Vlaams Parlement geen opmerkingen zijn gemaakt.

Katrien Schryvers heeft enkel de bedoeling van de indieners uitgelegd. De kwestie is of amendementen nodig zijn zodat er nadien geen discussie over is.

3. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1

Artikel 1 wordt zonder opmerking eenparig met 15 stemmen aangenomen.

Artikel 2

Amendement nr. 1 van Lise Vandecasteele strekt ertoe in de voorgestelde tekst van artikel 54, tweede lid, de eerste zin te vervangen door: "Het Openbaar Ministerie vat onverwijld de jeugdrechter opnieuw rond de zaak indien blijkt dat de vrijwillige hulpverlening niet kan worden opgestart."

Lise Vandecasteele verwijst naar haar opmerking tijdens de algemene bespreking.

Carina Van Cauter steunt dit amendement niet. Het amendement doelt op situaties waarin vrijwillige jeugdhulpverlening niet mogelijk is, terwijl het voorstel van decreet het heeft over situaties waarin vrijwillige jeugdhulpverlening wel mogelijk is. Nadat een jeugdrechter maatregelen heeft genomen kan tot vrijwillige jeugdhulpverlening worden overgegaan als de jeugdrechter een nieuwe beslissing neemt. Het antwoord op de vraag of het dossier aanhangig is, luidt dat er geen sprake is van een blijvende saisine. De blijvende saisine is ingevoerd bij wet van 30 juli 2013. Het mechanisme bestond reeds in het kader van voorlopige maatregelen van de jeugdrechtbank inzake verblijfsregelingen. Deze regeling is overgenomen voor dossiers die geacht worden spoedeisend te zijn en behandeld worden door de familierechtbank.

Het Gerechtelijk Wetboek bepaalt in artikel 1253ter/4, §2, wat een spoedeisend dossier is. Het gaat om dossiers over afzonderlijke verblijfplaatsen, ouderlijk gezag, pleegzorg, verblijfsregeling en het recht op persoonlijk contact met een minderjarig kind, de onderhoudsverplichting, grensoverschrijdend hoede- en bezoekrecht, machtiging om een huwelijk aan te gaan, de weigering tot wettelijke samenwoning, en ten slotte voorlopige maatregelen zoals bevolen in artikel 12, 53ter, 5°.

Beschermende maatregelen, waarvoor een strafrechtelijke procedure geldt en waarover het in dit voorstel van decreet gaat, vallen niet onder de blijvende saisine. De blijvende saisine geldt uitsluitend in louter burgerlijke dossiers. Bijgevolg moet het Openbaar Ministerie het dossier onverwijld aanhangig maken bij de jeugdrechter.

Amendement nr. 1 wordt met 1 stem tegen 11 bij 3 onthoudingen niet aangenomen.

Amendement nr. 2 van Carina Van Cauter, Lorin Parys, Katrien Schryvers, Katja Verheyen, Maaike De Rudder en Sarah Smeyers strekt ertoe in de voorgestelde tekst van artikel 54, vierde lid, op de eerste regel, tussen het woord "jeugdhulpverlening" en het woord "kan" de woorden "op vrijwillige basis" in te voegen.

Amendement nr. 3 van Stefaan Sintobin, Immanuel De Reuse, Suzy Wouters en Adeline Blancquaert strekt ertoe in de voorgestelde tekst van artikel 54, in het vierde lid, op de eerste regel, tussen het woord "geen" en het woord "jeugdhulpverlening" het woord "vrijwillige" in te voegen.

Carina Van Cauter zegt dat de woorden "op vrijwillige basis" in de voorgestelde tekst waren weggefallen. In reactie op amendement nr. 3 geeft ze aan de formulering "jeugdhulpverlening op vrijwillige basis" te verkiezen omdat die overeenstemt met de wijze waarop het tweede lid van de voorgestelde tekst van artikel 54 is opgesteld.

Suzy Wouters zegt dat amendement nr. 2 van de meerderheid een doorslag is van haar uiteenzetting tijdens de algemene bespreking, en verklaart zich tevreden voor de brede steun voor haar opmerking. Haar amendement goedkeuren in plaats van een vergelijkbaar in te dienen, had evenwel van meer hoffelijkheid getuigd. Een uitnodiging om het amendement van de meerderheid mee te ondertekenen, had *Suzy Wouters* niet afgeslagen. *Vlaams Belang* houdt zijn amendement aan en zal beide amendementen op hun inhoud beoordelen en goedkeuren.

Carina Van Cauter erkent dat *Suzy Wouters* tijdens de algemene bespreking terecht op een fout heeft gewezen. De meerderheid heeft onmiddellijk amendement nr. 2 ingediend. Amendement nr. 2 is geen doorslag van het amendement nr. 3. Afsluitend herhaalt ze haar voorkeur voor consequente woordkeuze.

Amendement nr. 2 wordt eenparig met 15 stemmen aangenomen.

Carina Van Cauter veronderstelt dat amendement nr. 3 vervalt door de goedkeuring van amendement nr. 2.

Stefaan Sintobin antwoordt dat het belang dat ze zelf hecht aan de woordkeuze betekent dat beide amendementen niet gelijk zijn.

Amendement nr. 3 wordt met 3 stemmen tegen 12 niet aangenomen.

Amendement nr. 4 van *Carina Van Cauter*, *Lorin Parys*, *Katrien Schryvers*, *Katja Verheyen*, *Maike De Rudder* en *Sarah Smeyers* strekt ertoe in de voorgestelde tekst van artikel 54, derde lid, de tweede zin te schrappen.

Carina Van Cauter acht het onnodig om melding te maken van de mogelijkheid en de termijn om hoger beroep aan te tekenen. Deze mogelijkheid volgt immers uit artikel 58 van de Jeugdbeschermingswet. In andere artikelen van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp wordt evenmin melding gemaakt van beroepsmogelijkheden en -termijnen omdat ze generiek worden geregeld. Door deze schrapping wordt het recht op verzet en hoger beroep toegepast zoals bepaald in artikel 58 van de Jeugdbeschermingswet.

Amendement nr. 4 wordt eenparig met 15 stemmen aangenomen.

Het geamendeerde artikel 2 wordt eenparig met 15 stemmen aangenomen.

4. Stemming over het geheel

Het geamendeerde voorstel van decreet wordt eenparig met 15 stemmen aangenomen.

Stefaan SINTOBIN,
voorzitter

Koen DANIELS,
verslaggever

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. Artikel 54 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 54. Als de jeugdrechter met toepassing van artikel 53 een gerechtelijke maatregel heeft genomen, onderzoekt de sociale dienst samen met de betrokken partijen of jeugdhulpverlening op vrijwillige basis mogelijk is. Als die hulpverlening mogelijk blijkt, deelt de sociale dienst dat onverwijld mee aan het Openbaar Ministerie.

Het Openbaar Ministerie maakt de zaak onverwijld aanhangig bij de jeugdrechter. Na de sociale dienst, het Openbaar Ministerie, de minderjarige, de ouders of, in voorkomend geval, de opvoedingsverantwoordelijken gehoord te hebben, oordeelt de jeugdrechter of de jeugdhulpverlening op vrijwillige basis mogelijk is en of die jeugdhulpverlening in het belang van de minderjarige is.

Als de jeugdrechter oordeelt dat jeugdhulpverlening op vrijwillige basis mogelijk is en in het belang van de minderjarige is, trekt hij de gerechtelijke maatregel, vermeld in het eerste lid, in.

Als er geen jeugdhulpverlening op vrijwillige basis kan worden georganiseerd, meldt de sociale dienst dat onverwijld aan het Openbaar Ministerie en aan de jeugdrechter. In dat geval handelen het Openbaar Ministerie en de jeugdrechter alsof de gerechtelijke maatregel, vermeld in het eerste lid, is opgelegd na een vordering als vermeld in artikel 47, 1°.

De Vlaamse Regering stelt de nadere regels vast voor het verslag dat de sociale dienst ter uitvoering van zijn opdracht opmaakt.”.